

ΚΕΙΜΕΝΟ 1^ο

Μια βόλτα στον μεσαιωνικό οικισμό της Άνω Σύρου

Ο μεσαιωνικός οικισμός της Άνω Σύρου είναι ένας γοητευτικός τόπος σε ένα ξεχωριστό νησί, με πολλά ενδιαφέροντα στοιχεία και σημεία: Μεγάλη ιστορία, δυναμικό παρόν, μοναδική θέα, αναπάντεχα μαγαζιά, ατελείωτα σκαλοπάτια, πολλές εκκλησίες, και μπόλικες γάτες. Είναι ο τόπος **όπου** γεννήθηκε και έζησε ο αρχαίος φιλόσοφος Φερεκύδης αλλά και ο μουσικός Μάρκος Βαμβακάρης. Είναι ο λόφος που έσωσε χιλιάδες Συριανούς από τις πειρατικές επιδρομές. Είναι το θεωρείο της Ερμούπολης και μέχρι πριν από λίγα χρόνια ένας από τους παλαιότερους δήμους του νέου ελληνικού κράτους με έτος ίδρυσης το 1834. Είναι από τους λίγους μεσαιωνικούς οικισμούς στην Ελλάδα που βρίσκεται σε τόσο καλή κατάσταση και κατοικείται κανονικά εδώ και σχεδόν οκτώ αιώνες.

Η Άνω Σύρος ή Άνω Χώρα, όπως αναφερόταν παλιότερα, βρίσκεται στον έναν από τους δύο μεγάλους λόφους πάνω από την Ερμούπολη. Αναφέρεται **ενίοτε** και ως «λόφος των καθολικών» και είναι εκείνος που βρίσκεται αριστερά, μπαίνοντας στο λιμάνι. Άρχισε να κατοικείται ως μια πιο ασφαλής τοποθεσία από τους κατοίκους της Σύρου κατά τον **Μεσαίωνα**, όταν το νησί δεχόταν συχνές επιδρομές από πειρατές. Εκεί συγκεντρώθηκαν κυρίως **οι καθολικοί κάτοικοι** του νησιού που έλκουν την καταγωγή τους από Ενετούς εμπόρους και Φράγκους σταυροφόρους.

Η γοητεία της αρχιτεκτονικής αλλά και της γαλήνης που νιώθεις περπατώντας στα λαβυρινθώδη μικρά σοκάκια, που σίγουρα κάποια στιγμή θα μπερδέψεις, έχει κάτι από παλιά ιταλικά ή γαλλικά μυθιστορήματα. Ο μεσαιωνικός οικισμός είναι γεμάτος πλακόστρωτα δρομάκια (ούτε ένα δεν ξεπερνά τα 2-2,5 μέτρα πλάτος), σκαλιά και σπίτια που μπλέκονται το ένα με το άλλο με χαρακτηριστική οικονομία χώρου. Τα μεσαιωνικά και τα καθολικά στοιχεία είναι **διάσπαρατα** και εμφανή όπου κι αν κοιτάξεις. Η θέα, μοναδική! Αν είσαι τυχερός και η ατμόσφαιρα είναι καθαρή, από πολλά μπαλκόνια, δρομάκια και ξέφωτα της Άνω Σύρου διακρίνεις εύκολα την Τήνο, τη Δήλο, την Πάρο και τη Νάξο. Είναι σαν να βρίσκεσαι στο θεωρείο της Ερμούπολης. Ο οικισμός δεν είναι προσβάσιμος με αυτοκίνητο ή μηχανάκι και αυτό σίγουρα έχει συμβάλει στη διατήρηση της **αυθεντικότητάς** του.

Μιχάλης Γελασάκης, <https://www.lifo.gr> (διασκευασμένο κείμενο)

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

- 01. διάσπαρτα:** Ποια λέξη έχει αντίθετη σημασία;
Α. Δομημένα
Β. σωρευμένα
Γ. Τοποθετημένα
Δ. απομοκρυσμένα
(μονάδες 2)
- 02. αυθεντικότητας:** Ποια λέξη έχει την ίδια σημασία;
Α. ιδιαιτερότητας
Β. Ποιότητας
Γ. Πρωτοκαθεδρίας
Δ. γνησιότητας
(μονάδες 2)
- 03.** Η Άνω Σύρος κατοικήθηκε γιατί:
Α. Είχε εκπληκτική θέα.
Β. Είχε γραφικά σοκάκια.
Γ. Παρείχε στους κατοίκους προστασία από πειρατικές επιδρομές.
Δ. Οι καθολικοί κάτοικοι του νησιού ήθελαν να ζουν μακριά από τους ορθόδοξους.
(μονάδες 2)
- 04.** Σε ποια από τις φράσεις του κειμένου υπάρχει αόριστο άρθρο;
Α. στον έναν από τους δύο μεγάλους λόφους
Β. σκαλιά και σπίτια που μπλέκονται το ένα με το άλλο
Γ. ως μια πιο ασφαλής τοποθεσία
Δ. ούτε ένα δεν ξεπερνά τα 2-2,5 μέτρα πλάτος
(μονάδες 2)
- 05. διάσπαρτα:** Σε ποια πτώση βρίσκεται το επίθετο;
Α. Ονομαστική
Β. Γενική
Γ. Αιτιατική
Δ. Κλιτική
(μονάδες 2)
- 06. Μεσαιώνα:** Ποιο από τα ακόλουθα δεν ισχύει για το ουσιαστικό;
Α. είναι κύριο
Β. Δεν απαντά στον πληθυντικό
Γ. είναι ανισοσύλλαβο
Δ. βρίσκεται σε πτώση αιτιατική
Ε. Βρίσκεται σε πτώση γενική
(μονάδες 3)

07. Ποιο από τα ακόλουθα ισχύει για την Άνω Σύρο;
- A. Αποτελεί τόπο καταγωγής μεγάλων προσωπικοτήτων του ελληνικού πολιτισμού.
 - B. Στο οικισμό κυκλοφορούν τροχοφόρα.
 - Γ. Κατοικείται αδιάκοπα 8000 χρόνια.
 - Δ. Αποκαλείται συχνά και Άνω Πόλη.
 - Ε. Το νησί ήταν προστατευμένο από τις πειρατικές επιδρομές

(μονάδες 3)

08. Ποιον αιώνα ιδρύθηκε ο δήμος Ερμούπολης, ένας από τους παλαιότερους δήμους του νέου ελληνικού κράτους;
- A. Τον 17ο
 - B. Τον 18ο
 - Γ. Τον 21ο
 - Δ. Τον 20ο
 - Ε. Τον 19ο

(μονάδες 3)

09. **οι καθολικοί κάτοικοι:** Πώς σχηματίζεται η φράση στη γενική του άλλου αριθμού;
- A. ο καθολικός κάτοικος
 - B. του καθολικού κάτοικου
 - Γ. του καθολικού κατοίκου
 - Δ. των καθολικών κατοίκων
 - Ε. των καθολικών κάτοικων

(μονάδες 3)

10. Τι σημαίνει η λέξη **ενίοτε**;
- A. κάποιες φορές
 - B. πολύ συχνά
 - Γ. πάντοτε
 - Δ. σήμερα
 - Ε. τότε

(μονάδες 3)

ΚΕΙΜΕΝΟ 2ο

Η ευθύνη μας απέναντι στην ελληνική φύση

Δάση κοντά στη θάλασσα, ή σε τεράστιους ορεινούς όγκους, λίμνες, ποτάμια, νησιωτικοί και χερσαίοι υγρότοποι και βέβαια οι μοναδικές καταγάλανες θάλασσές μας. Χώρα μικρή αλλά πλούσια, με 3.500 θαλάσσια, 23.000 χερσαία είδη ζώων και 5.800 καταγεγραμμένα είδη φυτών στη στεριά. Στις ελληνικές θάλασσες κολυμπούν σπάνια είδη, όπως ο φυσητήρας, με τον μεγαλύτερο εγκέφαλο στον κόσμο. Σε εθνικά πάρκα, όπως το πάρκο Δαδιάς – Σουφλίου - Λευκίμμης στον Έβρο, ζουν 36 από τα 38 είδη αρπακτικών πουλιών της Ευρώπης. Στους νησιωτικούς υγροτόπους της χώρας μας εκατομμύρια μεταναστευτικά πουλιά σταματούν για να ξεδιψάσουν. Είμαστε τυχεροί, αφού πολλά από αυτά είναι ενδημικά, που σημαίνει πως δεν υπάρχουν πουθενά αλλού στον κόσμο.

Δυστυχώς όμως, η φύση στη χώρα μας δέχεται πολλές και διαφορετικές πιέσεις με αποτέλεσμα να απειλείται αυτό το **εύθραυστο** νήμα που αποτελεί τη βάση της ίδιας της ανθρώπινης **ευημερίας** και του οποίου είμαστε αναπόσπαστο μέρος. Η κλιματική κρίση αλλάζει **δραματικά** τα δεδομένα σε όλα τα οικοσυστήματα. Η ελληνική θάλασσα, ως κομμάτι της Μεσογείου, είναι από τις πιο «υπερφορτωμένες» θάλασσες στον κόσμο, με τεράστιο όγκο θαλάσσιων μεταφορών, μεγάλη εισροή τουριστών κάθε χρόνο, άναρχη ανάπτυξη ειδικά στον παράκτιο χώρο, αλλά και έντονη υπεραλίευση. Σαν να μην έφταναν αυτά, οι **εξορύξεις** υδρογονανθράκων που σχεδιάζονται σε στεριά και θάλασσα είναι ίσως μία από τις μεγαλύτερες απειλές που αντιμετώπισε ποτέ η ελληνική φύση. Ταυτόχρονα, η πλαστική ρύπανση αλλά και η **ανεπαρκής** θεσμική προστασία πολλών σημαντικών περιοχών είναι δύο ακόμα «μέτωπα» στη μάχη για την προστασία της φύσης.

Η τύχη να έχουμε στη χώρα μας μια τόσο πλούσια φυσική **κληρονομιά** είναι ταυτόχρονα και μια μεγάλη ευθύνη, προκειμένου να την προστατέψουμε και να την παραδώσουμε ακόμη καλύτερη στα παιδιά μας. [...] Η φύση είναι η ασπίδα μας και η **βάση** για την ίδια μας τη ζωή. Ας μην ξεχνάμε ότι όσα χρειαζόμαστε για να επιβιώσουμε προέρχονται από αυτήν, ενώ μια υγιής φύση είναι το μεγαλύτερο και πιο αποτελεσματικό **ανάχωμα** απέναντι στην κλιματική κρίση.

<https://www.wwf.gr>

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

11. εύθραυστο: Ποια από τις ακόλουθες λέξεις είναι νοηματικά ισοδύναμη;

- A. Ευαίσθητο
- B. Αφερέγγυο
- Γ. Ανυπόστατο
- Δ. Ευκαταφρόνητο

(μονάδες 2)

12. ευημερία: Ποια από τις ακόλουθες λέξεις δεν έχει την ίδια σημασία;

- A. Ευμάρεια
- B. Ευζωία

- Γ. Παρακμή
- Δ. ευτυχία

(μονάδες 2)

13. ανεπαρκής: Ποια από τις ακόλουθες λέξεις έχει αντίθετη σημασία με βάση το κείμενο;

- A. Πενιχρός
- B. Ικανοποιητικός
- Γ. Λιγιστός
- Δ. Ωφέλιμος

(μονάδες 2)

14. κληρονομιά: Ποια από τις ακόλουθες λέξεις δεν είναι συγγενική;

- A. Κληροδοτώ
- B. κληρούχος
- Γ. Έντονος
- Δ. Διανομέας

(μονάδες 2)

15. Ποια από τις ακόλουθες προτάσεις αληθεύει σύμφωνα με το κείμενο;

- A. Η Ελλάδα είναι μια χώρα με μεγάλη ποικιλομορφία.
- B. Στις ελληνικές θάλασσες κολυμπούν σπάνια είδη, όπως ο φυσητήρας, με τον μεγαλύτερο εγκέφαλο στην Ευρώπη.
- Γ. Στην Ελλάδα καταγράφονται 3.500 χερσαία και 23.000 θαλάσσια είδη ζώων.
- Δ. Όλα τα μεταναστευτικά πουλιά που «κάνουν στάση» στη χώρα μας δεν εντοπίζονται πουθενά αλλού

(μονάδες 2)

16. ανάχωμα: Ποια από τις ακόλουθες λέξεις έχει την ίδια σημασία;

- A. Όπλο
- B. Εμπόδιο
- Γ. Φάρμακο
- Δ. Έδαφος
- E. Λακούβα

(μονάδες 3)

17. Τι συνεπάγεται σύμφωνα με τον αρθρογράφο η μεγάλη φυσική κληρονομιά της Ελλάδας;

- A. τη δυνατότητα υπερεκμετάλλευσης των πηγών της
- B. τον κίνδυνο να εξαντληθούν τα αποθέματα αυτής
- Γ. την ευθύνη των παιδιών μας να σταματήσουν την καταστροφή της
- Δ. την επιτακτική ανάγκη να την προασπίσουμε συλλογικά
- E. Ότι τα αποθέματα της ελληνικής φύσης είναι ανεξάντλητα.

(μονάδες 3)

18. Σε ποια από τις ακόλουθες φράσεις δεν υπάρχει αντωνυμία;

- A. αποτελεί τη βάση
- B. στη χώρα μας
- Γ. να την προστατεύσουμε
- Δ. να την παραδώσουμε
- E. της ανθρώπινης ευημερίας

(μονάδες 3)

19. εξορύξεις: Πώς σχηματίζεται το ουσιαστικό στην ίδια πτώση του άλλου αριθμού;
- A. Εξορύξεως
 - B. Εξόρυξης
 - Γ. Εξόρυξη
 - Δ. Εξορύξεων
 - E. Εξορύξης

(μονάδες 3)

20. ενώ μια υγιής φύση είναι το μεγαλύτερο και πιο αποτελεσματικό ανάχωμα απέναντι στην κλιματική κρίση: Πόσα κλιτά μέρη του λόγου υπάρχουν στην πρόταση;
- A. Έντεκα
 - B. Επτά
 - Γ. Δεκατέσσερα
 - Δ. Δέκα
 - E. Πέντε

(μονάδες 3)

arnos.gr

ΠΡΟΤΥΠΑ ΓΥΜΝΑΣΙΑ 2025**1η ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΜΑΘΗΜΑΤΙΚΩΝ**

Εξεταστέα Ύλη: «Φυσικοί αριθμοί». Τα θέματα είναι ενδεικτικά με ορισμένα από αυτά να είναι αυξημένων απαιτήσεων, με στόχο την ασφαλή προετοιμασία για τις εξετάσεις.

ΕΡΩΤΗΣΕΙΣ ΠΟΛΛΑΠΛΗΣ ΕΠΙΛΟΓΗΣ

21. Για την επίσκεψή τους σε ένα αθλητικό κέντρο, τα παιδιά της Στ τάξης χρειάστηκαν 2 λεωφορεία. Για κάθε λεωφορείο πλήρωσαν 110 €. Η τιμή της εισόδου ήταν 4€ για κάθε παιδί. Τα παιδιά πλήρωσαν συνολικά 536 €. Πόσα ήταν τα παιδιά; (2 μον.)

A. 79 **B.** 62 **Γ.** 48 **Δ.** 56

22. Σε τέσσερα δέντρα κάθονταν συνολικά 60 πουλιά. Κάποια στιγμή έφυγαν 5 πουλιά από το πρώτο δέντρο, 6 από το δεύτερο, 4 από το τρίτο και 5 από το τέταρτο. Έμειναν έτσι σε κάθε δέντρο ο ίδιος αριθμός πουλιών. Πόσα πουλιά καθόντουσαν αρχικά στο τρίτο δέντρο; (2 μον.)

A. 12 **B.** 13 **Γ.** 14 **Δ.** 15

23. Η Ζωή πρόσθεσε όλους τους αριθμούς από το 1 έως το 13 και βρήκε 83. Της έχει ξεφύγει όμως ένας. Ποιος είναι αυτός; (2 μον.)

A. 8 **B.** 5 **Γ.** 12 **Δ.** 9

32. Μια ταινία έχει διάρκεια 90 λεπτά και ακριβώς στο μέσο της ταινίας γίνεται ένα διάλειμμα 10 λεπτών. Αν η ταινία ξεκινά στις 6.15 μμ, τι ώρα θα τελειώσει το διάλειμμα; (2 μον.)

A. 7.05μμ **B.** 7.10μμ **Γ.** 7.15μμ **Δ.** 7.20μμ

25. Η τιμή της αριθμητικής παράστασης $5 + 2^3 + (3 \cdot 2)^2 - 3 \cdot 6 + 4 - 6 : 2 =$

A. 31 **B.** 43 **Γ.** 32 **Δ.** 35

(2 μον.)

26. Μια παρέα εκδρομέων, 80 άτομα, χωρίστηκε σε 3 ομάδες. Στην πρώτη ομάδα υπήρχαν 25 άτομα και στη δεύτερη ομάδα υπήρχαν 5 άτομα περισσότερα από την τρίτη. Πόσους εκδρομείς είχε η δεύτερη και πόσους η τρίτη ομάδα; (2 μον.)

- A. β: 28, γ: 33 B. β: 18, γ: 23 Γ. β: 30, γ: 25 Δ. β: 35, γ: 40

27. Στη βιβλιοθήκη μου έχω 520 βιβλία. Τα ελληνόγλωσσα είναι 220 περισσότερα από τα ξενόγλωσσα. Πόσα είναι τα ελληνόγλωσσα βιβλία που έχω στη βιβλιοθήκη μου; (2 μον.)

- A. 370 B. 150 Γ. 260 Δ. 300

28. Να βρεθεί ο αριθμός A της παρακάτω αριθμογραμμής: (2 μον.)

- A.24 B.25 Γ.26 Δ.28

29. Ο Ματέο, η Ναταλία και η Σοφία μοίρασαν 530 €. Ο Ματέο πήρε 80 € περισσότερα από τη Ναταλία και η Σοφία πήρε 60 € λιγότερα από τη Ναταλία. Πόσα € πήρε ο καθένας; (2 μον.)

- A. M: 260€, N:180€, Σ: 120€ B. M: 250€, N:170€, Σ: 110€
 Γ. M: 280€, N:200€, Σ: 140€ Δ. M: 250€, N:270€, Σ: 110€

30. Γράφουμε όλους τους φυσικούς αριθμούς από το 1 μέχρι το 100. Πόσες φορές θα γράψουμε το ψηφίο 3; (2 μον.)

- A. 19 B. 20 Γ. 21 Δ. 22

31. Αν η μαμά αγοράσει 5 αθλητικά φανελάκια για τα παιδιά της, θα χρειαστεί 14 € επιπλέον από τα χρήματα που έχει. Εάν αγοράσει 6 αθλητικά φανελάκια θα χρειαστεί 21 € επιπλέον από τα χρήματα που έχει. Πόσα αθλητικά φανελάκια μπορεί να αγοράσει με τα χρήματα που έχει;

- A. 1 B. 2 Γ. 3 Δ. 4 E. 6

(3 μον.)

32. Η Χρυσάνθη κάνει συλλογή από μινιατούρες. Η συσκευασία καθεμιάς από αυτές περιέχει ένα κουπόνι. Με 7 τέτοια κουπόνια παίρνει δώρο μια μινιατούρα της ίδιας συσκευασίας. Με τα 55 κουπόνια που έχει μαζέψει, πόσες μινιατούρες θα πάρει δώρο συνολικά; (3 μον.)

A. 8 B. 7 Γ. 10 Δ. 9 E. 12

33. Ένας οινοποιός έχει δύο βαρέλια κρασί. Το πρώτο περιέχει 43 κιλά λιγότερη από τη διπλάσια ποσότητα του δεύτερου. Η συνολική ποσότητα είναι 131 κιλά. Πόσα κιλά κρασί περιέχει το πρώτο βαρέλι και πόσα κιλά περιέχει το δεύτερο; (3 μον.)

A. α: 73κ., β: 58κ. B. α: 79κ., β: 62κ. Γ. α: 73κ., β: 48κ. Δ. α: 74κ., β: 57κ. E. α: 754κ., β: 62κ.

34. Η Δέσποινα είναι τώρα 10 χρονών. Η μητέρα της είναι 4 φορές πιο μεγάλη. Όταν η Δέσποινα φτάσει την διπλάσια ηλικία από αυτήν που έχει τώρα ο εαυτός της, πόσον ετών θα είναι η μητέρα της;

A. 60 B. 50 Γ. 70 Δ. 80 E. 92 (3 μον.)

35. Η παράσταση $34 \cdot 72 + 34 \cdot 28 + 66 \cdot 12 + 66 \cdot 87 + 66$ είναι ίση με:

A. 17.314 B. 10.000 Γ. 5.576 Δ. 8.000 E. 9.400 (3 μον.)

36. Αν το άθροισμα δύο διαδοχικών περιττών (μονών) αριθμών είναι 500, τότε ο μικρότερος από τους αριθμούς αυτούς είναι ο :

A. 247 B. 249 Γ. 301 Δ. 248 E. 406 3 μον.)

37. Πόσα μηδενικά έχει το αποτέλεσμα της πράξης $20 \cdot 20 \cdot 20 \cdot 20 \cdot 20 \cdot 20 \cdot 20 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 5 \cdot 25 \cdot 25$

A. 20 B. 18 Γ. 14 Δ. 16 E. 32 (3 μον.)

38. Η στρογγυλοποίηση ενός αριθμού στις δεκάδες έδωσε τον αριθμό 460. Ποιος από τους παρακάτω ήταν ο αρχικός αριθμός;

A. 454 B. 458 Γ. 465 Δ. 469 E. 520 (3 μον.)

39. Πόσα είναι τα πολλαπλάσια του 4 που είναι μεγαλύτερα από το 8 και μικρότερα από το 80;

A. 25 B. 19 Γ. 23 Δ. 17 E. 24 (3 μον.)

40. Σκέφτηκα έναν αριθμό. Σε αυτόν πρόσθεσα 6. Διαίρεσα το άθροισμα που βρήκα με 2. Από το αποτέλεσμα της διαίρεσης αφαίρεσα 3 και βρήκα 12. Ποιον αριθμό σκέφτηκα στην αρχή;

A. 24 B. 29 Γ. 31 Δ. 15 E. 33 (3 μον.)

Μελέτη και Εξάσκηση

- [Βιβλίο «Μαθηματικά – Μπαίνω Πρότυπο Γυμνάσιο», Εκδόσεις ARNOS](#)

Κεφ. 1. Φυσικοί αριθμοί, σελ. 14 – 42

Θεωρία σελ. 14 – 24. Θέματα Εξετάσεων 1 – 106 σελ. 25 – 39.

Προσομοιωτικό Διαγώνισμα 1^{ου} Κεφαλαίου σελ. 40 – 42

- [Video-Διδασκαλία & Θέματα - Course «Μαθηματικά για Πρότυπα Γυμνάσια»](#)

Κεφ. 1. Φυσικοί αριθμοί

76 Λυμένα Θέματα σε Video-Μαθήματα του Βιβλίου ARNOS

**Μεθοδική Επανάληψη
Επικοινωνήστε μαζί μας!**

Μέθοδος ARNOS – Τρόπος και δρόμος για την Επιτυχία!